

अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकातील मान्यवर व्यक्तींची स्मारक बांधणे तसेच ऐतिहासिक व सांस्कृतिक दृष्ट्या महत्वाच्या स्थळांचा विकास करणे या योजनेअंतर्गत दिक्षाभूमी, नागपूर येथे विविध विकास कामे करण्यास प्रशासकीय मान्यता देणेबाबत...

### महाराष्ट्र शासन

#### सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सान्यावि-२०१८/प्र.क्र. १११/बांधकामे

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, विस्तार, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : ३१ मार्च, २०२३.

- वाचा :-** १) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र.बीसीएच-२०१४/ प्र.क्र.६१/बांधकामे, दि.१६.१२.२०१५.
- २) शासन शुद्धीपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र.बीसीएच-२०१४/ प्र.क्र.६१/बांधकामे, दि.५.३.२०१८
- ३) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र.सान्यावि-२०१८/ प्र.क्र.१०१/बांधकामे, दि.३१.०३.२०१८
- ४) शासन शुद्धीपत्रक, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र.सान्यावि-२०१८/ प्र.क्र.१०१/बांधकामे, दि.१७.१०.२०१८
- ५) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र.बीसीएच-२०१४/ प्र.क्र.६१/बांधकामे, दि.५.११.२०२०.
- ६) महानगर आयुक्त, नागपूर महानगर विकास प्रदेश विकास प्राधिकारण यांचे पत्र जा.क्र.अधी.अभि (प्रकल्प)/३८००, दि.२५.११.२०२२ रोजीचे पत्र व त्यासोबतचा प्रस्ताव.
- ७) मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली उच्च स्तरीय सचिव समितीच्या दि.२०.०१.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीचे इतिवृत्त

#### प्रस्तावना :-

अनुसूचित जाती व नवबौद्ध घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारके बांधणे तसेच अनुसूचित जातीसाठी सांस्कृतिक व ऐतिहासिकदृष्ट्या महत्त्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे व अनुसूचित जातीच्या सांस्कृतिक व नितीमुल्यांवर आधारित विकास साधणाऱ्या प्रकल्पांसाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्याविषयीची निकष व नियमावली (लेखाशीर्ष २२२५ ३६३६) या योजनेंतर्गत तत्कालीन मा. मुख्यमंत्री महोदय यांच्या अध्यक्षतेखालील शिखर समितीच्या दि. २७.०३.२०१८ रोजी बैठकीतील निर्णयानुसार दिक्षाभूमी, नागपूर येथील विकास कामांना रु.१००.०० कोटी मंजूर करण्यात आला होता. त्यानुषंगाने विभागाच्या दि.३१.०३.२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये रु.४०.०० कोटी इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे. तद्नंतर दिक्षाभूमी, नागपूर येथील विविध विकास कामे करण्याकरीता

सुधारीत विकास आराखड्यास प्रशासकीय मान्यता मिळणेबाबतचा प्रस्ताव संदर्भाधीन क्र.६ दि.२५.११.२०२२ अन्वये शासनास सादर केला होता. सदर प्रस्ताव उच्च स्तरीय सचिव समितीसमोर सादर करण्यात आला असता, उच्च स्तरीय सचिव समितीच्या दि.२०.०१.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीत रु.२००.३१ कोटी इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास मान्यता प्रदान केली आहे. त्यानुषंगाने उपरोक्त प्रस्तावास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

### शासन निर्णय :-

अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकांतील मान्यवर व्यक्तींचे स्मारके बांधणे तसेच अनुसूचित जातीसाठी सांस्कृतिक व ऐतिहासिकदृष्ट्या महत्त्व असलेल्या स्थळांचा विकास करणे व अनुसूचित जातीच्या सांस्कृतिक व नितीमुल्यांवर आधारित विकास साधणाऱ्या प्रकल्पांसाठी स्वयंसेवी संस्थांना अनुदान मंजूर करण्याविषयीची निकष व नियमावली (लेखाशीर्ष २२२५ ३६३६) या योजनेतर्गत दिक्षाभूमी, नागपूर येथील विविध विकास कामे करणे या प्रकल्पाच्या सुधारीत विकास आराखड्यास उच्च स्तरीय सचिव समितीच्या दि.२०.०१.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीतील निर्णयानुसार रु.२००.३१ कोटी इतक्या रकमेच्या प्रस्तावास खालील अटींच्या अधीन राहून प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे.

- १) संदर्भ क्र. ३ शासन निर्णय व संदर्भ क्र. ४ येथील शासन शुध्दीपत्रकातील तरतूदीनुसार कार्यवाही करावी.
- २) उच्चाधिकार सचिव समितीच्या दि.२०.०१.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीतील निर्णयानुसार सदर प्रकल्पाचे/वास्तुचे काम हाती घेण्यात यावे.
- ३) काम सुरु करण्यापूर्वी नमुना नकाशा, मांडणी नकाशा तसेच विस्तृत नकाशास वास्तुविशारदांकडून मंजूरी घेऊनच सुरु करावे.
- ४) ढोबळ स्वरूपात धरण्यात आलेल्या तरतूदीबाबत काम करतेवेळी विस्तृत अंदाजपत्रक करूनच काम हाती घ्यावे.
- ५) प्रत्यक्ष काम करतेवेळी पर्यावरण विभाग, शासन निर्णय क्र.इएनव्ही-२०१३/ प्र.क्र.१७७/ता.क्र.१, दि.१० जानेवारी,२०१४ मध्ये उल्लेख करण्यात आलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार कार्यवाही करण्यात यावी.
- ६) सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या शासन निर्णय क्र.बीडीजी-२०१७/प्र.क्र.६०/इमारती-२, दि.७/७/२०१७ अन्वये कार्यवाही करण्यात यावी.
- ७) प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यापूर्वी अंदाजपत्रकावर उपभोक्ता विभागाच्या वतीने सक्षम अधिकाऱ्यांचे साक्षांकन आवश्यक आहे.
- ८) सदर काम नागपूर महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, नागपूर यांचेमार्फत करण्यात यावे.
- ९) सदर प्रकल्पाचे/वास्तुचे बांधकाम पूर्ण झाल्यानंतर सदर इमारतीवर सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाचा १०० टक्के अनुदानातून निर्माण करण्यात आले आहे त्याप्रमाणे इमारतीच्या प्रवेश द्वारावर उपरोक्तबाबीचा स्पष्ट उल्लेख करण्यात यावा.

- १०) संदर्भ क्र.३,४ व ५ येथील शासन निर्णयात नमूद मार्गदर्शक तत्वांचे पालन करून दिक्षाभूमी, नागपूर येथील विविध विकास कामे करण्याकरीता या प्रकल्पावर सनियंत्रण ठेवण्याची जबाबदारी संयुक्तपणे प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण नागपूर व नागपूर महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण यांची राहिल.
- ११) सदर वास्तुचे हस्तांतरण इतर संस्थेला करता येणार नाही किंवा जागेची व वास्तुची खरेदी-विक्री करता येणार नाही.
- १२) सदर वास्तुचा उपयोग व्यापारी तत्वावर करता येणार नाही.
- १३) शासनाच्या कार्यक्रमासाठी वा उपक्रमासाठी उपरोक्त वास्तुचा विनाशुल्क उपयोग करता येईल.
- १४) प्रस्तावित बांधकामाची जागा सदर संस्थेच्या ताब्यात असल्याचे प्रमाणपत्र प्राप्त करून कामाच्या निविदा सूचना प्रसिध्द करण्यात याव्यात.
२. सदर प्रकल्पाकरीता संदर्भ क्र.३ येथील दि.३१.०३.२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये रु.४०.०० कोटी इतका निधी उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे. त्यानुषंगाने सदर प्रकल्पाचे कामकाज शासकीय नियमातील तरतूदीस अनुसरून तात्काळ सुरू करण्याची कार्यवाही नागपूर महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण यांनी करावी.
३. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत वितरीत करण्यात आलेला निधी उपरोक्त कामावर खर्च झाल्याचे उपयोगिता प्रमाणपत्र महानगर आयुक्त, नागपूर महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण नागपूर यांनी विहित मार्गाने शासनास सादर केल्यानंतर पुढील आवश्यक निधी टप्पाटप्पाने उपलब्ध करून देण्यात येईल.
४. शासनाने विहित केलेल्या व वेळोवेळी करण्यात येणाऱ्या अटी संबंधित संस्थेस मान्य असल्याबाबत करारापत्र करून घ्यावे. शासनाच्या वतीने करारपत्रावर स्वाक्षरी करण्यासाठी प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण, नागपूर यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण, नागपूर यांनी प्रकल्पाच्या बांधकामाच्या सद्यस्थितीचा त्रैमासिक अहवाल आणि वितरीत केलेल्या निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र शासनास व आयुक्त, समाजकल्याण पुणे यांना वेळीच सादर करण्याची दक्षता घ्यावी.
५. सदर प्रकल्पाकरीता आयुक्त, समाजकल्याण पुणे महाराष्ट्र राज्य यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. आयुक्त, समाजकल्याण पुणे महाराष्ट्र राज्य यांनी मंजूर निधी आहरीत करून तो महानगर आयुक्त, नागपूर महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण नागपूर यांच्याकडे सुपूर्द करावा. तसेच योजनेंतर्गत मंजूर निधीचे वितरण हे संदर्भ क्र.३,४ व ५ येथील शासन निर्णयातील अटीच्या अधीन राहून काटेकोरपणे करण्याची जबाबदारी आयुक्त, समाजकल्याण पुणे यांची राहिल.
६. प्रस्तुतचा शासन निर्णय, वित्तीय अधिकार, नियम पुस्तिका, १९७८, भाग पहिला, उपविभाग-पाच, अ.क्र.१ महाराष्ट्र सार्वजनिक बांधकाम नियम पुस्तिकेतील परि.क्र.१३४ खाली प्रशासनिक विभागास प्रदान करण्यात आलेले अधिकारी व मुख्य सचिव यांचे अध्यक्षतेखाली उच्च स्तरीय सचिव समितीच्या दि.२०.०१.२०२३ रोजीच्या बैठकीत झालेल्या निर्णयास अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे.

सदर शासन निर्णय हा महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०३३१११४०४३७३२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

( अ.कों.आहिरे )

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
३. मा. विरोधी पक्ष नेता, विधान सभा/विधानपरिषद, विधानमंडळ, मुंबई
४. सर्व सन्माननीय संसद सदस्य, विधानमंडळ सदस्य, महाराष्ट्र राज्य
५. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/ नागपूर.
६. सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, पुणे
८. महानगर आयुक्त, नागपूर महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरण, नागपूर
९. मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर
१०. अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर
११. कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ, नागपूर
१२. प्रादेशिक उपायुक्त, समाजकल्याण विभाग, नागपूर
१३. सहाय्यक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग, नागपूर
१४. सचिव, दिक्षाभूमी स्मारक समिती, नागपूर जि. नागपूर
१५. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे/ नागपूर
१६. निवडनस्ती (बांधकामे)